

SAL GADO

ΠΟΛΥ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

Ο Σεμπαστιάνο Σαλγκάδο, ο φωτορεπόρτερ που έχει βάλει στόχο της τέχνης του να προκαλέσει συζήτηση γύρω από τις περιπέτειες των λαών, κυκλοφορεί σε ένα νέο βιβλίο τις φωτογραφικές εμπειρίες 30 ολόκληρων χρόνων στην Αφρική. Μέσα από τις σελίδες του «Africa», ο Σαλγκάδο αποτυπώνει μία ακόμη φορά, σε ασπρόμαυρους τόνους, την άλλη πλευρά της ζωής. Η φτώχεια, η εξέγερση, το κυνηγητό και ο θάνατος είναι εδώ οι μεγάλοι πρωταγωνιστές.

ΚΕΙΜΕΝΟ | ΤΙΝΑ ΚΟΥΛΟΥΦΑΚΟΥ (koultin@enet.gr)
Φ. | SEBASTIAO SALGADO/AFRICA/TASCHEN



2004: Ο Σαλγκάδο φωτογραφίζει μια λίμνη που βρίσκεται μέσα σε κρατήρα του ηφαιστείου Μπιζόκε. Το εξωτικό φυτό που την περιβάλλει είναι ένα γιγαντιαίο σελέσιο και η ομορφιά που αποτυπώνεται είναι μοναδική. Βρισκόμαστε στο πάρκο Βιρούνγκα, στα σύνορα της Ρουάντας με το Κονγκό.

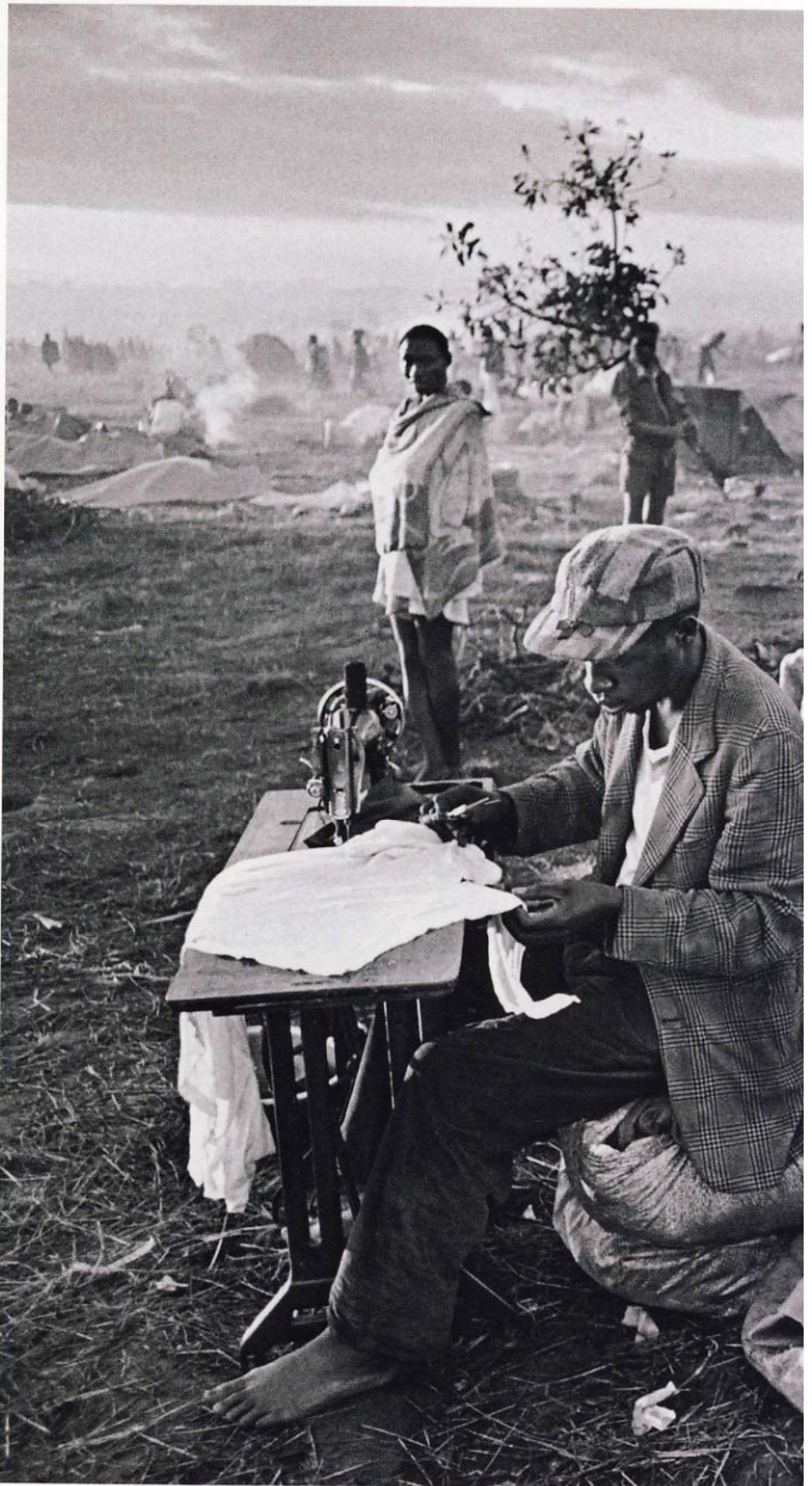


Ο βραζιλιάνος Σεμπαστιάο Σαλγκάδο ανακάλυψε την ομορφιά της φωτογραφίας, ενώ εργαζόταν ως οικονομολόγος στην Παγκόσμια Τράπεζα! Και με αυτά ασχολήθηκε μέχρι περίπου το 1973. Αφορμή για την καλλιτεχνική του καριέρα στάθηκαν οι συχνές επισκέψεις του στην Αφρική - πάντα για δουλειές που αφορούσαν την Παγκόσμια Τράπεζα. Γεννήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου του 1944 στο Αϊμόρε της Βραζιλίας, μια κωμόπολη 16.000 κατοίκων. Το 1967 τελείωσε τις οικονομικές του σπουδές και παντρεύτηκε τη Λέλια Ντελουϊζ Γουάνικ. Το 1969 μετακόμισαν στο Παρίσι, όπου ο Σαλγκάδο έκανε το μεταπτυχιακό του στα οικονομικά, ενώ η γυναίκα του σπούδασε αρχιτεκτονική. Το 1971 επέλεξαν το Λονδίνο για μόνιμη κατοικία και από εκεί η οικογένεια άρχισε τα συχνά ταξίδια στην Αφρική. Όταν οι αναμνηστικές φωτογραφίες που έφερνε μαζί του ο Σαλγκάδο κατά την επιστροφή στο σπίτι του άρχισαν να τον απασχολούν περισσότερο από τη δική του δουλειά, αποφάσισε να παρατήσει τα οικονομικά μια και έξω. Επέστρεψαν στο Παρίσι όπου θα μπορούσε να κάνει καριέρα στη φωτογραφία και η ιστορία ξεκινά εκεί. Δουλεύει στην αρχή ως φρι λάνσερ. Φωτογραφίζει ιστορίες στην Πορτογαλία, την Αγγκόλα και τη Μοζαμβίκη, δείχνοντας ιδιαίτερη προτίμηση στη σκοτεινή πλευρά της ζωής. Στη φωτεινή πλευρά της δικής του προσωπικής ζωής κάνει δύο παιδιά, τον 31χρονο σήμερα Τζουλιάνο, από τον οποίο έχει κι ένα εγγόνι, και τον 27χρονο Ροντρίγο, που πάσχει από σύνδρομο Down.

1994: Η γενοκτονία στη Ρουάντα βρίσκεται στο αποκορύφωμά της. Μόνο μέσα σε τρεις μέρες φτάνουν στην Τανζανία 100.000 πρόσφυγες από τη σπαρασσόμενη χώρα, οι οποίοι φτιάχνουν τον καταυλισμό Μπενάκο. Ο Σαλγκάδο βρίσκεται ανάμεσά τους και φωτογραφίζει την καθημερινότητα κυνηγημένων ανθρώπων που αγωνίζονται για να υπάρξουν.



Κάπου το 1979 ο Σαλγκάδο εντάχθηκε στο φωτογραφικό πρακτορείο Magnum, με το οποίο συνεργάστηκε για 15 χρόνια. Οι δουλειές του παρουσιάζονταν στα περισσότερα ευρωπαϊκά και αμερικάνικα περιοδικά, ενώ το πρώτο του μεγάλο ρεπορτάζ τελείωσε το 1984. Επρόκειτο για μία φωτογραφική μελέτη των Ινδιάνων της Λατινικής Αμερικής, που ήταν συγκλονιστική. Αυτή η δουλειά ήταν και το θέμα του πρώτου του βιβλίου «Οι άλλες Αμερικές». Από το 1984 μέχρι το 1986 ακολουθούσε τους Πατρούς Χωρίς Σύνορα, ενώ εργαζόταν σε φωτογραφική έρευνα που ήθελε να περιγράψει την πείνα στην Αφρική. Από αυτήν του την εμπειρία εκδόθηκαν άλλα δύο βιβλία και έγιναν πάμπολλες εκθέσεις, των οποίων τα περισσότερα έσοδα δόθηκαν στους Πατρούς Χωρίς Σύνορα. Από το 1986 έως το 1992 ο Σαλγκάδο ταξίδεψε σε 23 χώρες φωτογραφίζοντας εργάτες. Και αυτή η έρευνα έγινε βιβλίο, αλλά και έκθεση. Η συγκεκριμένη έκθεση, μάλιστα, φιλοξενήθηκε σε περισσότερα από 60 μουσεία ανά τον κόσμο. Εμπνευσμένος από τη δουλειά του με τους εργάτες, άρχισε να φωτογραφίζει εσωτερικούς μετανάστες. Επισκέφθηκε 43 χώρες και απθανάτισε ανθρώπους σε 9 μεγαλουπόλεις όπου ο πληθυσμός αυξήθηκε πάρα πολύ σε ελάχιστο χρονικό διάστημα. Και αυτή η δουλειά καταγράφηκε σε δύο βιβλία («Μετανάστευση» και «Παιδικά πορτρέτα της μετανάστευσης»), αλλά και σε μία έκθεση. Υπολογίζεται πως τις φωτογραφίες του Σαλγκάδο έβδαν συνολικά περισσότεροι από 3 εκατ. άνθρωποι.



SALGÄDO



Τόσο τα βιβλία του Σαλγκάδο όσο και τις εκθέσεις του τα επιμελείται η γυναίκα του, Λέλια. Μαζί, άλλωστε, έφτιαξαν το φωτογραφικό πρακτορείο Amazonas Images το 1994, όταν ο Σαλγκάδο αποφάσισε να λύσει τη συνεργασία του με το Magnum. Το πρακτορείο Amazonas είναι σίγουρα το πιο μικρό στον κόσμο, αφού εκπροσωπεί μόλις έναν φωτογράφο - τον Σαλγκάδο. Μικρό πλην θαυματουργό, βεβαίως. Στο μεταξύ, ο Σεμπασιτιό Σαλγκάδο έχει γίνει Πρέσβης Καλής Θέλησης της UNICEF, στην οποία μάλιστα έχει δωρήσει μεγάλο αριθμό φωτογραφιών του, ενώ έχει χριστεί και επίτιμο μέλος της Ακαδημίας Τεχνών και Επιστήμης των ΗΠΑ. Τα βραβεία και οι διακρίσεις που έχει κερδίσει για τις φωτογραφικές του δουλειές είναι πραγματικά αμέτρητα. Το τελευταίο του βιβλίο «Africa», από το οποίο και οι φωτογραφίες που δημοσιεύουμε, είναι ένα άλμπουμ 30 χρόνων, που παρουσιάζονται επιλεκτικά εικόνες από 40 ρεπορτάζ του Σαλγκάδο. Από τις φυλές Ντίγκα του Σουδάν μέχρι τους γορίλλες, τις λίμνες και τα νφαιστεια, ο Σαλγκάδο μάς δείχνει όλα τα πρόσωπα της Αφρικής. Στο πρώτο μέρος του βιβλίου βλέπουμε φωτογραφίες από το νότο της Αφρικής, τη Μοζαμβίκη, το Μαλάουι, την Ανγκόλα, τη Ζιμπάμπουε και αλλού. Στο δεύτερο μέρος προτεραιότητα έχουν τα υπέροχα τοπία από Κονγκό, Ρουάντα, Ουγκάντα, Τανζανία, Κένυα, ενώ στο τρίτο οι συγκλονιστικές φωτογραφίες έρχονται από το Μαλί, την Μπουρκίνα Φάσο, το Σουδάν, τη Σομαλία, το Τσαντ, τη Μαυριτανία, τη Σενεγάλη και την Αιθιοπία. Τα σχόλια του βιβλίου ανήκουν στη Μία Κούτο, μια διάσημη μοζαμβικανή συγγραφέα που καταφέρνει να δώσει λόγια στις εικόνες του Σαλγκάδο. Όχι ότι δεν μιλούν από μόνες τους... αλλά η Κούτο ξέρει να περιγράφει την πατρίδα της. ■

1975: Μία από τις πιο χαρακτηριστικές φωτογραφίες του είναι αυτή του αφρικανού στρατιώτη που γιορτάζει τη Μέρα της Ανεξαρτησίας. Είναι η 11η Νοεμβρίου στην Ανγκόλα και ο στρατιώτης παρακολουθεί τους εορτασμούς ζωσμένος με τα άρματα και περήφανος. Πιο πέρα, όμως, γυναίκες και παιδιά αγωνίζονται -έναντια στη ζέση, τον ήλιο και τον άνεμο- να διασχίσουν τις ερήμους, αναζητώντας λίγο καλύτερη τύχη και λίγο (κάτι περισσότερο από το καθόλου) φαγητό.

